

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1.α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση τα δύο αποσπάσματα του διδαγμένου κειμένου:

1. Δεν αποσκοπούν όλες οι μορφές κοινωνικής συμβίωσης σε κάποιο αγαθό. **Λάθος**
2. Ο Αριστοτέλης υποστηρίζει χωρίς επιφύλαξη την άσκηση της εξουσίας από τους αρίστους. **Λάθος**
3. Η αναφορά στα «συμφορητά δείπνα» τεκμηριώνει την άσκηση της εξουσίας από το πλήθος. **Σωστό**

A1.β. Με βάση το δεύτερο απόσπασμα του διδαγμένου κειμένου να αντιστοιχίσετε τις φράσεις της **Στήλης Α** με τον χαρακτηρισμό που τους αποδίδεται στη **Στήλη Β**. (Ένα στοιχείο της **Στήλης Β** περισσεύει).

Στήλη Α	Στήλη Β
α. «οἷον τὰ συμφορητὰ δείπνα τῶν ἐκ μιᾶς δαπάνης χορηγηθέντων»	1. παράδειγμα
β. «ὥσπερ ἓνα ἄνθρωπον τὸ πλῆθος, πολὺποδα καὶ πολὺχειρα»	2. αντίθεση 3. αναλογία

- α) 1
β) 3

B1. Πώς ορίζει ο Αριστοτέλης την «πόλιν» και ποιος ο σκοπός της
ΣΕΛΙΔΑ 1

ύπαρξής της;

Ο Αριστοτέλης επιχειρεί να διερευνήσει το ερώτημα για το πως δημιουργήθηκε η πόλη. Για τον Αριστοτέλη η πόλη είναι μία κοινωνική οντότητα, μία μορφή κοινωνικής συμβίωσης που προήλθε αθροιστικά από την συνένωση περισσότερων χωριών. Ο φιλόσοφος χρησιμοποιώντας το συγκριτικό βαθμό “πλειόνων”, δεν καθορίζει με ακρίβεια τον αριθμό των πολιτών που απαιτούνται. Οπωσδήποτε, δεν θα πρέπει να είναι ούτε πολύ μικρός, ώστε να μην απειλείται η πόλη εξαιτίας της έλλειψης πληθυσμού, αλλά ούτε και πολύ μεγάλος, ώστε να μπορεί αυτή να ανταποκριθεί στις ανάγκες που οφείλει να ικανοποιήσει. Δηλαδή, ο αριθμός των πολιτών πρέπει να είναι τέτοιος, ώστε να εξασφαλίζεται η αυτάρκεια της πόλης-κράτους. Στη συνέχεια, συμπληρώνει ότι η πόλη αποτελεί την κορυφαία μορφή κοινωνικής οργάνωσης, χαρακτηρίζοντας την με το επίθετο τέλειος. Στη συγκεκριμένη λοιπόν περίπτωση του κειμένου μας, το επίθετο τέλειος λέγεται σε σχέση με την ολοκλήρωση του εξελικτικού κύκλου που παρακολουθούμε (οικία – κώμη– πόλις.) Κατά τον Αριστοτέλη, κάθε πράγμα υπάρχει για την εκπλήρωση κάποιου σκοπού, ο οποίος λειτουργεί ως ένα εξωτερικό αίτιο που κατευθύνει την φυσική εξέλιξη αυτού του πράγματος, ώστε να λάβει μια συγκεκριμένη μορφή. Η μορφή αυτή είναι κάτι το τέλειο, ακριβώς καθώς αποτελεί την ολοκλήρωση της φυσικής εξέλιξης του συγκεκριμένου πράγματος. Ο Σταγειρίτης φιλόσοφος θεωρεί φυσική οντότητα την πόλη, όπως και την οικογένεια και την κώμη, από τις οποίες προήλθε, με την έννοια ότι ο άνθρωπος δεν μπορεί μόνος του να επιβιώσει, πόσο μάλλον να ευτυχήσει. Η πόλη συγκροτείται για την διασφάλιση της ζωής, αλλά στην πραγματικότητα για να διασφαλίσει την καλή ζωή. Η πόλη-κράτος προσφέρει τις δυνατότητες για την ανάπτυξη κάθε ηθικής και πνευματικής δραστηριότητας των πολιτών. Αυτή, στην ουσία, πέτυχε την ύψιστη αυτάρκεια, ήδη σε σχέση με τα αναγκαία είτε σε σχέση με την ευδαιμονία στη ζωή. Το αριστοτελικό εὔ ζῆν δεν προσδιορίζεται μόνο με υλικούς όρους, είναι κάτι ευρύτερο και συνίσταται στην εξασφάλιση όλων των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την ηθική και πνευματική ολοκλήρωση του ανθρώπου.

B2. Να παρουσιάσετε τα χαρακτηριστικά του φανταστικού «Υπερανθρώπου» όπως αυτά περιγράφονται στο 2ο απόσπασμα του Αριστοτέλη και στο απόσπασμα του Ανωνύμου Ιαμβλίκου.

Τα χαρακτηριστικά του φανταστικού υπερανθρώπου που περιγράφονται στο απόσπασμα του Ανωνύμου Ιαμβλίκου είναι ιδιαίτερα εξωπραγματικά και υπερβαίνουν τα όρια της πραγματικότητας. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται ανίκητος, με σωματική και ψυχική υπεροχή, χωρίς να επηρεάζεται από ασθένειες ή άλλου είδους δυσκολίες. Τα γνωρίσματα αυτά ίσως έδιναν την εντύπωση πως ο άνθρωπος αυτός θα μπορούσε να καταπατά τους νόμους χωρίς υφίσταται τις αντίστοιχες κυρώσεις. Κάτι τέτοιο όμως δε θα ήταν εφικτό, μιας και για να αναδειχθεί, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η προάσπιση όσων ο νόμος και η δικαιοσύνη επιβάλλουν.

Στο ίδιο μοτίβο κινείται και ο Αριστοτέλης. Αντλώντας ένα παράδειγμα από τη μυθολογία περιγράφει ένα τερατόμορφο πλάσμα, που έχει πολλά χέρια και πόδια. Θυμίζει τις Ερινύες, Εκατόγχειρες. Το παράδειγμα αυτό το χρησιμοποιεί για να συσχετίσει την άσκηση εξουσίας από το πλήθος. Ο καθένας διαθέτει ένα μόριο αρετής και φρόνησης, αν ενωθούν όλοι μαζί οι πολίτες και ενώσουν τις δυνάμεις τους και τις ικανότητές τους, τότε θα ενεργούν σαν ένας άνθρωπος που έχει πολλά πόδια, χέρια, αισθητήρια όργανα, αρετή και εξυπνάδα. Θα διαθέτει, δηλαδή, πολλές σωματικές, ηθικές και πνευματικές ικανότητες συγκεντρωμένες.

B3. Να βρείτε στα δύο αποσπάσματα του αρχαίου διδαγμένου κειμένου μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: οπτική, σύσταση, λάθος, δοχείο, ποδήλατο.

Οπτική: *ὁρῶμεν*

Σύσταση:

συνεστηκυῖαν

Λάθος:

ἀλήθειαν

Δοχείο: *ἐνδέχεται*

Ποδήλατο: *πολύποδα*

B4. Να γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα στον αριθμό της **Στήλης Α** το γράμμα από τη **Στήλη Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση:

Στήλη Α

Στήλη Β

1. Ο Αριστοτέλης έφτασε στην Αθήνα, όταν ο Πλάτωνας έλειπε	α. στο πρώτο ταξίδι του στη Σικελία. β. στο δεύτερο ταξίδι του στη Σικελία.
2. Η Σχολή που ίδρυσε ο Θεόφραστος ονομαζόταν	α. Λύκειο. β. Περίπατος.
3. Η ευδαιμονία, κατά τον Αριστοτέλη, είναι	α. ενέργεια της ψυχής. β. κατάσταση της ψυχής.
4. Τα μέρη της ψυχής, κατά τον Αριστοτέλη, ήταν	α. ἄλογον, λόγον ἔχον, ἐπιθυμητικόν. β. ἐπιθυμητικόν, θυμοειδές, λογιστικόν.
5. Η πόλις-κράτος στα <i>Πολιτικά</i> αποτελείται από	α. ὅμοια μεταξύ τους μέρη. β. ἀνόμοια μεταξύ τους μέρη.

Μονάδες 10

1 -β

2 -β

3 -α

4 -α

5 -β

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος: «ἽΩ Σώκратες ... περὶ αὐτοῦ δεδιότι».

Σωκράτη, φαίνεται ότι τα φυτά έχουν τον ίδιο τρόπο (ανατροφής) και αυτά τα οποία φυτρώνουν απ'τή γη και τα υπόλοιπα ζώα και ο άνθρωπος. Διότι και στα φυτά αυτό γίνεται ευκολότερο για εμάς, όσοι καλλιεργούμε τη γη, το να προετοιμάζουμε τα πάντα όλα καλά πριν να φυτεύσουμε αλλά και το ίδιο το φύτεμα. Όταν όμως αυτό που φυτεύτηκε αυξηθεί (μεγαλώσει), μετά από αυτό η φροντίδα του βλασταριού γίνεται μακροχρόνια και δύσκολη. Φαίνεται λοιπόν ότι έτσι είναι και για τους ανθρώπους. Από τις δικές μου εμπειρίες εγώ το συμπεραίνω και για τις άλλες περιπτώσεις. Διότι για εμένα και αυτόν εδώ τον γιο είτε φύτευση είτε τεκνοποίηση όπως πρέπει να ονομάζεται αυτή, έχει γίνει ευκολότερη από όλα, η ανατροφή όμως δύσκολη και πάντα φοβάμαι για αυτό.

Γ2. Στο απόσπασμα «δοκῶ γάρ μοι ... αὐτὸν σοφὸν ποιήσει» τι αξιώνει ο Θεάγης από τον πατέρα του Δημόδοκο και γιατί;

Ο Θεάγης αξιώνει από τον πατέρα του Δημόδοκο να γίνει σοφός («σοφός γενέσθαι»). Ο Δημόδοκος θεωρεί λανθασμένη την απόφαση, η οποία τον τρομάζει (η δε νυν παρουσα επιθυμία ή νῦν παρούσα ἐπιθυμία πάνυ με φοβεῖ). Υποστηρίζει ότι έχει επηρεαστεί από τους συνομιλήκους όταν κατέβηκε στην Αθήνα, καθώς κάποιους από αυτούς τους είχε ως πρότυπο. Εκεί ήρθε σε επαφή με τους σοφιστές, οι οποίοι του υποσχέθηκαν πως θα μπορούσαν, με το αντίστοιχο οικονομικό αντάλλαγμα, να τον κάνουν σοφό.

Γ3. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

ἔχειν : το β' ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή → σχέξ

ῥᾶστον : τον ίδιο τύπο στον θετικό και συγκριτικό βαθμό → ῥάδιον, ῥᾶον

ἀγεννής : τη γενική του ενικού στο ίδιο γένος → ἀγεννοῦς

ἐπιθυμεῖ : το απαρέμφατο του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή → ἐπιθυμεῖν

τὸ ἄστν : την ονομαστική του πληθυντικού → τὰ ἄσθν

καταβαίνοντες : τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα → οἱ καταβησόμενοι

πάλαι : τον συγκριτικό βαθμό—> παλαιότερον

ἐπιμεληθῆναι : τη μετοχή του αρσενικού γένους στη γενική πληθυντικού στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή—> ἐπιμεληθέντων

ὅστις : τον ίδιο τύπο στον άλλο αριθμό—> οἵτινες

Γ4 α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους που εμφανίζονται στο αδίδακτο με έντονα γράμματα: τὸν αὐτὸν, τοῦτο, ὀνομάζειν, πάντων, εἰς τὸ ἄστυ, μοι, σοφὸν.

τὸν αὐτὸν:ομοιόπτωτος, ονοματικός επιθετικός προσδιορισμός στο «τρόπον»

τοῦτο:Υποκείμενο στο ρήμα «γίγνεται»

ὀνομάζειν: Υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα «δει»

πάντων: Ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική διαιρετική στο «ῥάστην»

εἰς τὸ ἄστυ: Εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης σε τόπο στην μετοχή «καταβαίνοντες»

μοι: ἑμμεσο αντικείμενο στο ρήμα “παρέχει”

σοφὸν: Κατηγορούμενο του αντικειμένου «αὐτόν» μέσω του ρήματος «ποιήσει»

β. «ἡ δὲ νῦν παροῦσα ἐπιθυμία τούτῳ πάνυ με φοβεῖ»: να μεταφέρετε το απόσπασμα στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τη φράση «Δημόδοκος ἔλεγεν ὅτι»

Δημόδοκος ἔλεγεν ὅτι ἡ δὲ τότε παροῦσα ἐπιθυμία τούτῳ πάνυ τούτον φοβοῖ.